

Asbest

Wat is asbest?

Asbest is een verzamelnaam voor een aantal mineralen die zijn opgebouwd uit microscopisch kleine, naaldachtige vezels. Asbest is in het verleden vaak gebruikt om zijn bruikbare eigenschappen: het is sterk, slijtvast, bestand tegen logen, zuren en hoge temperaturen, isolerend en bovendien goedkoop. Het is gebruikt voor allerlei doeleinden, bijvoorbeeld in gebouwen en woningen. De meest toegepaste typen zijn:

- wit asbest (chrysotiel)
- blauw asbest (crocidoliet)
- bruin asbest (amosiet)

Overigens zegt de kleur van het materiaal waarin asbest is verwerkt niets over het type asbest. Blauwe platen asbest bevatten dus niet per definitie blauw asbest.

Waar werd asbest voor gebruikt?

In de meeste asbesthoudende producten is wit asbest verwerkt, al is dit vaak vermengd met andere soorten. Voorbeelden van asbesthoudende producten zijn:

- isolatieplaten bij kachels
- golfplaten op schuren
- sommige plantenbakken en vensterbanken
- beschermingslagen voor plafonds
- ondergrondse gas- en waterleidingbuizen
- koppelingsplaten en remvoeringen van auto's
- onderlagen van bepaalde soorten vloerzeil

Sinds juli 1993 zijn de meeste toepassingen van asbest verboden om het risico van blootstelling zoveel mogelijk te beperken.

Wat is het verschil tussen hechtgebonden en niet-hechtgebonden asbest?

Bij asbest wordt een onderscheid gemaakt tussen hechtgebonden asbest en niet-hechtgebonden asbest. Dit onderscheid is

van belang omdat het iets zegt over de kans dat asbestvezels in de lucht komen:

- Hechtgebonden asbest is asbest waarvan de vezels stevig in een dragermateriaal verankerd zitten. Als dit materiaal in goede staat verkeert, en niet wordt bewerkt of gesloopt, komen er nauwelijks vezels vrij.
- Niet-hechtgebonden asbest is asbest waarvan de vezels niet of nauwelijks aan een dragermateriaal zijn gebonden. De vezels kunnen dan gemakkelijk in de lucht vrijkomen en worden ingeademd.

Kan asbest mijn gezondheid schaden?

Risico's voor de gezondheid treden alleen op wanneer losse vezels asbest ingeademd kunnen worden. Asbestvezels die in de lucht zweven en die met het blote oog niet zichtbaar zijn, kunnen na inademing diep in de longen doordringen. Vervolgens kunnen deze vezels op termijn bepaalde vormen van kanker veroorzaken. Meestal zitten er vele jaren tussen het inademen van vezels en het ziek worden (zo'n 30-40 jaar). Het langdurig inademen van asbestvezels kan op den duur gezondheidsproblemen veroorzaken, zoals:

- longkanker
- long- of buikvlieskanker (mesothelioom)
- stoflongen (asbestose)

Maar lang niet iedereen die asbestvezels inademt, krijgt daardoor kanker of stoflongen. De kans op het krijgen van kanker door asbest wordt vooral bepaald door de hoeveelheid asbestvezels die iemand heeft ingeademd. Dit is weer afhankelijk van de concentratie asbestvezels in de lucht en de duur dat iemand deze lucht heeft ingeademd. Daarnaast speelt het type asbest een rol. Blauw en bruin asbest geven een grotere kans op het krijgen van kanker dan wit asbest.

De buitenlucht die we inademen bevat asbestvezels door slijtage van asbesthoudend

materiaal, zoals remvoeringen van vrachtwagens. Maar de hoeveelheid asbestvezels in de buitenlucht is zo klein dat het gezondheidsrisico door inademen van buitenlucht ook erg klein is (waarschijnlijk minder dan 0,0001%).

Ter vergelijking:

- Iedereen in Nederland heeft een gemiddelde kans van ongeveer 30% om een vorm van kanker te krijgen, gedurende zijn leven. Hoe groot deze kans precies is, hangt af van allerlei factoren, zoals leefgewoonten (roken, voeding), erfelijke factoren, etc.
- Roken: de extra kans op het krijgen van kanker, voor iemand die zijn leven lang 10 sigaretten per dag rookt, is ongeveer 10%.
- Meerroken: de extra kans op het krijgen van kanker, voor iemand die zijn leven lang met iemand in huis woont die 10 sigaretten per dag rookt, is ongeveer 0,1%.

Ook een eenmalige blootstelling aan een hoge concentratie asbest vergroot de kans op het krijgen van kanker of stoflongen nauwelijks. Het echte risico van asbest is vooral aanwezig bij langdurige blootstelling aan hoge concentraties asbestvezels in de lucht. Dit soort blootstelling vond vooral vroeger plaats in sommige werksituaties, waarbij werknemers jarenlang, dag in dag uit werden blootgesteld aan heel hoge concentraties asbest. Daarom is er nu een strenge regelgeving, die ervoor moet zorgen dat mensen zo min mogelijk worden blootgesteld aan asbestvezels.

Asbestvezels in voedsel en in water leveren – voor zover nu bekend is – geen gevaar op voor de gezondheid.

Als de bodem is verontreinigd met asbest, zijn er dan risico's voor de gezondheid?

Zo lang het asbest in de bodem zit, zijn er geen gezondheidsrisico's omdat men dan geen losse vezels kan inademen. Wanneer de bodem omgewoeld wordt, de bodem droog is en het waait, kunnen asbestvezels in de lucht

vrijkomen. Dit gebeurt alleen bij zeer hoge concentratie asbest in de grond. Daarom bestaat er door asbest in de grond zelden een te hoge blootstelling aan asbestvezels in de lucht.

Hoe moet ik omgaan met asbest in de woning?

Het is belangrijk om zorgvuldig met asbest in woningen om te gaan. Boor, schuur of zaag daarom niet in asbesthoudend materiaal! Asbesthoudende vloerbedekking kan men het beste gewoon laten liggen, behalve als het is versleten of beschadigd.

Waar kan ik terecht voor meer informatie?

Indien u vragen heeft over asbest en gezondheid kunt u contact opnemen met een van de medewerkers van het team Milieu & Gezondheid van de GGD Regio IJssel-Vecht en GGD Regio Twente. Telefoon: 0900 – 2 77 77 77. Voor vragen over uw woning in relatie tot asbest kunt u terecht bij de asbestspecialist van SWZ, telefoon (038) 468 01 23 (keuze 9).

Uitgebreide informatie over asbest in woningen en hoe u dit kunt herkennen, is te vinden in de brochure "Asbest in en om het huis. De meest gestelde vragen over asbest". Ook vragen over het verwijderen van asbest worden in deze brochure beantwoord. De gratis brochure is te bestellen bij de Postbus 51 Infolijn van VROM (0800-8051 of www.vrom.nl).